

Izhaja dvakrat na teden, in sicer v sredo in soboto ob 11. uri popoldne ter stane z izrednimi prilagami ter s „Kažipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemna ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gl. 6 60
pol leta 6 „ 60 „ 3 30
četrt leta 3 „ 40 „ 1 70
Posamična številka stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 7. v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

Oglasni in poslanice se računijo po peti vrstah: če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsak vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje drke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

„Vse za omiko, svobodo in napredek!“ Dr. K. Lavrič

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7. v I. nadst. na levo v tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorice. Dopolni naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.

„PRIMOREC“

Izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1 60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici na Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

— Telefon št. 83. —

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

O sodnijah.

Vprašanja poslanca dr. Henrika Tuma na N. E. justičnega ministra.

V.

Po zgradbi justične palače v Gorici in preselitvi c. kr. okrožne in okrajne sodnije iz starih prostorov v nove se je odredilo skartiranje aktov arhiva. Arhiv se je namestil v podzemskih prostorih, ki so bili takoj po preselitvi gnili vlažni, tako da so se svežnji aktov, ki so prej ležali, pokriti s stoletnim prahom, v podstrešju starih prostorov, uprav premočili, in se je moča čutila z roko, kedar se je sveženj odprl. Še le pozneje se je odredilo potrebno, da se je vlaga vsaj deloma odpravila iz podzemskih prostorov. Po hodniku, ki vede mimo podzemskih prostorov, odmenjenih za arhiv, vodijo cevi centralne kurjave. Vse to je delalo in še dela bivanje v teh prostorih že na sebi skrajno nezdružno. Za skartiranje aktov so se rabili pomočni uradniki ter so isti delali čez navadne uradne ure. To opravilo je na sebi mučno, v takih prostorih pa tudi zdravju škodljivo.

Za to požrtvovalno delo baje uradniki niso dobili nikake nagrade ali pa le tako malenkostno, da je ni omenjati. Vsak delavec je vreden svojega plačila. Ako zasebnik zahteva od svojega najetega delavca, da mu dela čez uro, mora ga plačati. Ako od istega zahteva, da dela pod izredno neugodnimi razmerami, mora ga za to posebej odškodovati. Teh nepobitnih zahtev se pa justična uprava ni držala ter je zlorabila zdravje in moč nižjih uradnikov. Stiskavost in skopost ni v čast zasebniku, še manj pa oni upravi, ki stoji na čelu onega dela državnega organizma, kateremu je temeljno načelo: pravičnost za vse. Ako si justična uprava hoče vzgajati na tak način sužnje, to za njo gotovo ni častno.

Pomočni uradniki se ne smejo postavljati v bran, če jim pride še tako krivičen ukaz, ker riskirajo celo svojo eksistenco. Ako se delavec izkoristi, poišče si drugega

delodajalca. Pomočni uradnik, ki ima čisto družino, pa dobro ve, da se ga vrže na cesto, ako se ne pokori, in tudi dobro ve, da ga nobena državna uprava ne sprejme, ako ga je justična uprava vrgla na cesto. Zaradi tega je zloraba, ako justična uprava stavlja take zahteve do svojih podrejenih uradnikov, ki so, kakor rečeno, tem občutljivejši, ker se dotičniki ne morejo braniti.

Vsled tega podpisani stavlja vprašanje:

1.) Ali je Vaša Ekscelenci znano, da so se pri preselitvi v novo justično palačo posebno pomočni uradniki držali pri delu čez uro v prostorih, ki so bili zdravju skrajno škodljivi?

2.) Ali je Vaša Ekscelenci znano, da se za posebno mučno delo preko uradnih ur ti pomočni uradniki sploh niso nagradili ali pa tako slabo, da tega niti omenjati ni vredno?

3.) Ali je Vaša Ekscelenca voljna ukreniti, da se posteno delo posteno plača vsaj tako, kakor to velja med zasebnimi delodajalci in delojemalci?

4.) Ali je Vaša Ekscelenca voljna ukreniti, da se vsaj v bodoče ne bodo več ponavljali taki slučaji, in da bode vsaj justična uprava spoštovala geslo: Vsakemu svoje?

VI.

Eden najodličnejših zastopnikov nemške stranke v državnem zboru dr. Menger je v seji meseca novembra 1896. izrazil opravičen rek: „Eines der wichtigsten Postulate jedes Volkes ist, dass es sein Recht bei der Verwaltung und bei den Finanzen von Männern aus seinem Volke verwaltet sehe“. Ako bi se državna, in posebno justična uprava, držala tega zlatega reka, potem bi že davno minuli narodnostni spori v naši širni Avstriji, ter bi štela za krepko in mogočno državo. Žal, da justična uprava postopa ravno nasprotno ter mesto da je odkritosrčno priznavala obstoječe razmere, se je postavila na stališče infalibilitete sodnij in sodnikov. Postavila se je fikcija, da so sodniki vsestranski in strokovno izobraženi dovolj, da brez vsakega nadzorstva nepristransko in večje sodijo, in da se njih mnenja ne morejo dotikati osebni narodnostni in politični

vplivi. Edina kontrola sodstvu ostala je javnost, ali javnost le na papirju brez vsake praktične veljave. Dočim občinstvo ni vzgojeno ne po šoli, ne po družbi dovolj, da bi se zanimalo za sodstvo, se po drugi strani odvetništvo, ki bi bilo poklicano v imenu občinstva izrekat svoje mnenje o izvrševanju sodstva, tišči k tlom ter se mu veže prosta beseda na vse mogoče načine. Javnost razprav je vsled tega iluzorična in fiktivna; sodstvo absolutno brez vsake kontrole. Po duhu civilno-pravne reforme moral bi biti sodnik ne le pedantičen poznavalec različnih paragrafov, marveč vsestransko izobražen človek, sposoben spoznavati ekonomske, socialne in narodnostne razmere prebivalstva, med katerim ima soditi. Sodba po prostem prepričanju zahteva sodnika, ki ima lastno svetovno naziranje ter je toliko socijologično izobražen, da ne morejo nanj vplivati menjajoča se načela verskih, političnih in narodnostnih strank. Kakor hitro je sodnik poln predsodkov do slojev, iz katerih je vzrastel, potem sploh njegovo prosto prepričanje kot sodnika nima nikake pozitivne vrednosti, marveč je izrečeno le pod vplivom v gotovi dobi v gotovem kraju vladajočih struj. Justična uprava se dosedaj še ni dvignila na to višje stališče ter dela vsled tega skoro s trivijalnimi sredstvi, da vzdržuje ugled sodnikov s fikcijo infalibilitete znanja in značajnosti sodnikov. Res, da se pride v okoliščinah razmeram le potem izobrazbe na univerzi, in da za tak pouk v Avstriji ni še vstvarjene podlage. Res je torej, da justični upravi preostajajo začasno ureditev sodstva samo taka sredstva, ki so po enostavnosti načela vsaj deloma sposobna pustiti prostemu prepričanju naravna tla. In tako enostavno sredstvo je izraženo po gori navedenem reku dr. Mengerja. Justični upravi ne preostaja danes druge poti, da vsaj deloma sanira razmere pri sodnijah, kakor da grupira sodnike po narodnosti in kraju tako, da vsakemu narodu da sodnike istega naroda. S tem se izključijo iz sodstva vsaj vprašanja narodnostno političnega momenta. Sklicujem se na svojo interpelacijo radi razmer pri okrožni sodnji v Gorici ter povdarjam, da je vsaj za Primorsko ne le

mogoče, ampak naravno, da se grupiranje sodnikov izvede po narodnosti. Odločilnega momenta v javnem življenju na Primorskem je narodnostni boj. Raditega je za pravično sojenje predpogoj, da s vsaki narodnosti na Primorskem dajo sodniki lastne narodnosti. Kakor pa je neobhodno potrebno, da se izvede ta princip pri prvi in drugi instanci, tako in morda še bolj neobhodno potrebno je, da se dajo za okrožje višje sodnije v Trstu senati pri najvišji sodnji po narodnosti. Sklicujem se na uvodni članek dr. Geller-ja v oktoberski številki „Centralblatt für juristische Praxis“, kjer slika prežalostne, skoro neverjetne razmere sodstva pri najvišji sodnji v Avstriji, in to vzpodbuja podpisane, da glede na posebne razmere na Primorskem odločna zahteva, da se sestavi pri najvišji sodnji poseben senat za podrejene instance slovenskih sodnih okrajev. Naravno je, da za slovensko narodnost, ki šteje preko 1.200.000 prebivalstva, komaj zadostuje en senat sedmerih članov pri najvišji sodnji, da zmore poverjene mu posle. Naravnost neverjetna pa je okoliščina, da se doslej slovenskemu narodu ni dalo na višjih mestih potrebnega števila sodnikov iz njegove srede, in da se mu vsiljujejo sodniki tuje narodnosti potom krivičnih imenovanj. Pri najvišji sodnji, ki se bavi z razsodbami podrejenih instanc na Primorskem, so nastavljeni sodniki nemške, hrvatske, slovenske in italijanske narodnosti tako, da je za zadnje tri jezike navadno le po eden sposoben biti poročevalec, in drugim niti ni dana možnost, prepričati se o stvarnem položaju pravde. Ker se izključuje posredovanje odvetnikov pri razpravah III. instance in tako izključuje javnost razprav na najvišjem mestu, je onemogočena vsaka kontrola, in nezdruži princip infalibilitete pri najvišji sodnji dognan do absurditete. Razsodbe, ki prihajajo s te instance, so vsled tega, kakor dr. Geller pravi, take, da se z njimi logika in pravica močno zalita, da se prigovori strank zamolče ali pa odpravijo s puhlimi frazami, da se sodbe v enakih zadevah premikajo v nerednem ciklusu in jemljejo odvetništvo in sodnikom podrejenih instanc vsako sigurnost pri zastopanju in sojenju.

Dne 29. rožnika.

Brzjavka Sniatinskega je tukaj — in evo, kaj čitam v njej:

»Vse zaman — zberi svoje moči in odrini v svet!«

Tako tudi storim — moja Angelica!

(Konec prvega dela.)

II. del.

Pariz, dne 2. malega travna.

Preteklo je že deset mesecev, odkar nisem pisal dnevnika, dasi sem se tako privadil tega posla, da sem zares to pogrešal. Toda rekel sem si: čemu? Tlačil me je ta duhamorni občutek, da najsi bi tudi pisal misli, vredne Paskala, globokejše nego je globina morja, višje nego so alpe, vendar s tem ne predru-gačim prostega dejstva, da se je omočila. Zaradi tega so mi omahnile roke. Življenje se skuplja časih v en sam cilj, sicer objektivno majhen, ko pa tega ni več, pa človek ne vé, radi česa opravlja najbolj vsakdanja dela. Čudno in smešno je misliti na to, toda nahajal sem se v takem stanju, da ko sem se oblačil, odšel v mesto, v gledališče ali v klub, da se nisem mogel ubraniti prvemu vtisu: čemu? — in potreboval sem večkrat dlje časa, da sem se spametoval, da sem vendar užival hrano, si strigel brado ter opravljal druga temu podobna dela že poprej nego sem njo poznal. V prvih mesecih sem mnogo potoval; zablodil sem celo v Izlandijo. Evo, pri pogledu na švedska jezera, na norveške fjorde, na izlanske gejerje, nisem imel

Brez dogme.

Roman.

Spisal H. Sienkiewicz. Iz poljščine poslovenil Podravski.

(Dalje.)

Dne 27. rožnika.

Sniatinski je odpotoval zarano. Pospremil sem ga na kolodvor. Tako sem mu ponavljal različna naročila, kakor bi bil res sam bedak. On mi je nagajal s tem, da je dejal, ako se mu naloga posreči, da jame z novič modrovati. Najrajše bi ga bil premlatil. Odšel je poln dobre slutnje; prisegel bi, da je prepričan, da pojde vse najbolje. Po njegovem odhodu sem šel v cerkev gospe Marije in jaz, skeptik, jaz, filozof, kateri pravi: »ne vem, ne vem!« sem dal za sv. mašo v dober namen Leona in Angelice. Pri tej sv. maši nisem bil samo navzoč, marveč sedaj še zapisujem to s črnim na belo: naj strela udari skepticizem, filozofijo in z njima vred še roje »ne vem« povrhu!

Dne 28. rožnika.

Ob eni popoldne. Prav ob tej uri bi imela Sniatinska dospeti v Plošev. Vsaj z eno rečjo se mora Angelica strinjati, namreč s to, da se poroka odloži... Ona nima pravice odbiti mi to... Ves dan mi različne misli švigajo po glavi. Kromicki hlepi po denarju — o tem ni dvomit — ali čemu ne išče bogatejše neveste? Angeličino posestvo je veliko, toda zadolženo — morda ga Kromicki potrebuje za to, da ga ne bi

smatrali za pritepenca, morda mu pomaga, pridobiti si domovinstvo — res! — vendar Kromicki, ki je razglašen za bogatina, bi lahko našel vse to tudi z večjo doto. Očividno mu je ona všeč in sicer všeč že davno. Kako čudo, da mu je Angelica všeč!

Tu treba še povedati, da je ona pričakovala v srečo, v rešitev, le eno besedo iz mojih ust! Saj mi je vendar pisala teta, da je prežala »revica na Hvastovskega, da mu je pobrala pisma iz rok.« Strah se me polaščuje, da mi vse to ne bo odpuščeno, in da nad menoj, kakor nad meni podobnimi ljudmi, visi pogin.

Ob deseti uri zvečer.

Še po dnevu me je začela glava grozno boleti; sedaj je to prešlo, toda radi te bolečine, radi bdenja in nemira se nahajam v takem stanju, kakor bi bil zaračan. Moj duh, odkrit in naravn in eno smer, zbran na vso moč samo v eni misli, vidi tako jasno, kaj bo, kakor še nikdar ni videl v življenju. Zdi se mi naravnost, da se nahajam v Ploševu, da čujem to, kar odgovarja Angelica Sniatinskemu — ter ne razumem, kako sem se mogel mamiti. Ona nima usmiljenja zame. To ni le domišljija, to je že gotova stvar... Res, z menoj se godi nekaj posebnega. Čutim v sebi tak osupljiv ugled, kakor bi bil še vedno otrok — ali obenem sem jako obtožen. Mislim, da utegnem celo zboleti. Sniatinskega sem naprosil, naj mi takoj brzjavijo. Brzjavke še doslej ni tukaj, dasi mi pravzaprav ne prinese nič novega.

Vsled tega podpisani vpraša:

1.) Ali so V. E. znane nevzdržljive razmere pri najvišji sodnji in posebej pri senatu za Primorsko?

2.) Ali je Vasa Eksk. voljna potom imenovanj vplivati na to, da se sestavi poseben senat pri najvišji sodnji iz sodnikov slovenske narodnosti, kateremu se odkazuje zadeve iz podrejenih čisto slovenskih okrajev in iz mešanih okrajev zadeve, v katerih so tožbe sestavljene v slovenskem jeziku?

VII.

Pri c. kr. višji deželni sodnji v Trstu so nameščeni kot sodniki eden rodod Hrvat, ki popolnoma vlada vse štiri deželne jezike v govoru in pisavi ter je tudi priznan kot vešč sodnik, eden slovenske narodnosti, ki pa je vsled težke živčne bolezni nesposoben opravljati posel sodnika, eden laške narodnosti, ki sicer piše slovenski, lomi pa slovenščino kot poročevalec pri razpravah v izprijenem goriskem furlansko-slovenskem žargom, eden nemške narodnosti, ki slovenskega prav nič ne pozna in je dosedaj opravljal večinoma neprepirne posle kot votant, ostali pa so italijanske narodnosti, ki ne razumejo slovenskega prav nič ali pa le za veliko silo in nikakor toliko, da bi razumeli avogovor ali izgovor v slovenskem jeziku, ter so dosedaj poslovali ali pri državnem pravnstvu ali kot kazenski votantje ter niso imeli prilike dovolj nastopati samostojno kot sodniki v civilnopravnih zadevah tako, da bi vladali pravnomočno gradivo, kakor to zahteva duh novega civilnega pravnega reda.

Naravnost absurdno in gorostasno je, da zastopnik hrvatske ali slovenske stranke govori pred senatom, v katerem sedi in ga razume le en sposoben sodnik. Prava paradija ustnega javnega postopanja je danes razprava pred prizivno sodnijo v Trstu, in neverjetno je, da justična uprava tega ne ve, in se ne briga, da temu odpomore.

Vsled tega podpisani vpraša:

1.) Ali so Vasi Ekscelenci znane gorostasne razmere pri c. kr. višji deželni sodnji v Trstu?

2.) Ali je V. E. voljna ukreniti, da se te razmere sanirajo v varstvo zakonitega postopanja?

Novemu na tistniku.

Kaj zmora moč krivičnega vladnega sistema, se vidi zlasti na nas goriskih Slovenceh. Na namestništvu in njega podružnicah je praksa taka, da mora v vseh rečeh stati Lah na vrhu, dela se dosledno na to, da se ne le ne skrivi lasu Lah, marveč da se ga vsepovsodi predpostavlja Slovincu. Povsodi mora imeti prav Lah, povsodi mora biti zastavljen Slovenec. Slovenci se ne moremo razviti, kakor bi se radi in kakor bi se tudi, ako bi živeli v normalnih razmerah, ker vlada tega noče. Lah mora gospodovati Slo-

vincu, po tem geslu se ravna na namestništvu s čudovič slednostjo in natančnostjo. Če bi vsaj klovstvo te brige porabljal v druge splošne koristne namene, potem bi se bila že dvignila naša dežela vsaj malce više nego je sedaj. Ali vsa briga le gre za tem, vsvarjati razpore, hujskati do narodnostnega sovraštva, dvigati jednega, tlačiti drugega; jezik jednega naj bo veljaven, drugega zaničevan, jeden naj stoji gmočno dobro, drugi naj živi življenje kolona. Kdo je prvi, kdo je drugi, ni potreba se posebej približati.

Nimamo srednjih šol z domačim učnim jezikom, ker vlada tega noče, marveč muči slovenske dijake s tujo nemščino, ki pri nas niti deželni jezik ni, in katero vcepljajo slovenski mladini v glavo nemški profesorji s severa, goreti za mater Germanijo, pionirji, ki gradijo nemški most do Adrije, ki izgovarjajo nemščino tako, da jih je sploh težko umeti. Nimamo obrtnih šol, dasi bi jih živo potrebovali, ter so tu predpogoji za razvitek obrti med nami, ali vlada noče gospodarsko razvitega Slovence, marveč tak naj bo le Lah, Slovenec pa slabo plačan delavec nižjih vrst. Da, niti za ljudsko šolo noče skrbeti v toliko, da bi dala učiteljskim kandidatom na razpolago učiteljske v mestu, kjer bi se res kaj naučili v kandidatski dobi ter se mogli razviti v vsestransko dobre učitelje. Vlada tega noče, zato pušča učiteljske v istrskem gnezdu, kakor je tudi z njeno pomočjo bila odobrena gnila vojašnica ob periferiji goriskega mesta za slovensko šolo.

Vlada odobri vedno le to, kar hočejo Lah, le če je prav ni mogote drugače, v posameznih slučajih stori korak, ki navidezno meri proti Lahom, ali v istini izvršuje le nekaj, kar pač mora biti. Zlasti pa je gmočna stran tista, na kateri podpira vlada Lahe na celi črti. Lahu se ne stavi nikdar nikake ovire ne gledé obrti ne gledé trgovine. Zadržuje, da reče, jaz sem Lah, pa hočem to in ono, vse se mu izpolni, zadostuje pa tudi reči: jaz sem Slovenec, pa se dobi na kupe izgovorov, zavlačevanja utokov, in kadar dobi končno kako tako reč namestništvo v roke, pa jo reši vedno tako, kakor hočejo Lah. Pa gospodi na namestništvu se tudi ne zljubi, potruditi se ter pregledati akte v kaki košljivi ali pa tudi navadni stvari, proti kateri se Lah neopravičeno bojujejo, marveč vodi jih princip: Lah hoče tako, v Gorici n. pr. so tako rešili to zadevo, tako naj ostane tudi od strani namestništva. Mi poznamo kričec slučaj, ko se je v neki važni zadevi od laške strani lagalo v Gorici, ali ko je prišla reč v Trst na namestništvo, se jim ni zdelo vredno, pogledati v akte, marveč so potrdili jednostavno goriski odlok. Lah zmaguje povsodi.

Da, niti tam noče storiti vlada nikakega odločilnega koraka, kjer vidi pred seboj nasilstvo in sleparije, kakoršne so se godile v c. kr. kmetijskem društvu. Očitne so te sleparije, dokazane, tako kričijo, da ni

mogote toliko zamasiti ušesa, da bi se jih ne čulo, ali ker so jih storili Lah proti Slovincem in ker predseduje temu slavnemu c. kr. društvu deželni glavar, se ne zgodi nič, češ: vi, Lah, le sleparite se naprej pod firmo c. kr. društva te Slovence, ki niso za drugo nego za hlapce in vojake. Delajo naj in plačujejo pa vojake služijo. Na to stran se res čudovito dosti pozna Slovence, tako dosti, da za druge strani ne ostane nič ali pa toliko kot nič. In jezik našega domačina ni toliko vreden, da bi v hiši pravice povedali po slovensko pri obravnavi, česa se ga dolži ter kaj se hoče z njim, ako sedi zajedno z njim na zatožni klopi kak Abrucez roparskega pokoljenja! Kaj hočemo potem po drugih uradih iskati ravnopravnosti našega jezika in naše splošne veljave! Paga škaf e taš! — če ne pa v — luknjo z njim!

Ker smo že omenili ravnopravnost, naj povemo zopet, da je prejšnji namestnik grof Goëss povedal jasno in odkrito v Brdih, da naše jednakopravnosti ne bo nikoli! Odkritosrčen je bil ta koroški grof pa tudi ravnal se je dosledno po tem izreku.

Naravnost nebeško veselje pa je zavladalo na namestništvu, ko je počil med goriskimi Slovenci razkol ter so se zvit liberalni Lah postavili očitno na stran slovenskih klerikalcev, ko se le-ti iskali pri njih pomoči. Odslej so si bili jedini v tem, tlačiti k tlom vsak napredni pojav med nami ter podpirati kjerkoli klerikalce, ki so prihajali do vlade le s takimi željami, katerim rada vstreza, ker podkrepljujejo pozicijo klerikalcev, katere hočejo videti Lah prav močne, dobro vedo, da se jih ni treba prav nič bati, marveč da so lepo krotki in ponižni ter da ugodé vsem laškim in vladnim željam, da le sede na svojih stolicah ter se ponasajo z „vodstvom naroda“. Pobožni grof Goëss je kuril in kuril ter podpiral nesramne izrabljevalce cerkve in vere v grde politične namene, in doseglo se je to, da se je s pomočjo klerikalcev utrčila pozicija Lahov, kakor že ni bila kmalu utrjena. Namestništvo je delalo odslej brez vsakega daljšega premisleka le za klerikalce, ker je kazalo tako prav Lahom. Volitve volilnih mož za deželnozborske volitve v goriskem okraju so bile že razpisane, ali ker se je bilo bati, da ne prodró klerikalci, jih je vlada na željo klerikalcev odložila za cel teden, da so imeli časa, utrditi tekem 8 dnij volilce v sveti veri! Ako so zmagali naprednjaki v kaki občini pravično in pošteno pa so vložili klerikalci rekurz, je bil rekurz ugodno rešen, ker je kazalo, po novih volitvah na tak način kaj pridobiti za klerikalce, ako pa so zmagali klerikalci krivično in sleparksko, ter so vložili naprednjaki rekurz, je bil pa odbit. Kred, Rihemberg, Kojsko pričajo jasno o takem čudovito pravičnem postopanju tržaškega namestništva. Da, klasično je bilo gledé kojščanske županije. Zastopnik vlade je protestiral, diktiral na zapisnik nepravilnosti in sleparije, vse je pričakovalo, da bo vtok na-

prednjakov ugodno rešen, ali kaj se je zgodilo? Na namestništvu se niso ozirali na vestne in postene beležke uglednega vladnega komisarja, marveč so potrdili izvolitev klerikalcev. Še le po hudem javnem boju, s pomočjo obstrukcije, je zmagala pravica pri zadnjih novih obč. volitvah. Tako gre pri nas vse, ker kaže tako prav politika, ki ima favorizirati Lahe na celi črti ter podpirati tiste „slovenske voditelje“, ki lezejo očito pod laški jarem.

Prisel je nov namestnik. Lepe besede je govoril v Trstu; počakati hočemo, kaka dejanja pridejo za njimi. To pa moramo reči, da je zadnji čas, da neha vlada mešati in dražiti, da se ne vtakne v vsako reč, marveč se postavi nepristransko na stran, v celoti pa začne izvajati pravico. Dobrobit cele dežele mora biti na srcu vlade, ne pa strankarsko poganjanje, deželo treba dvigniti na jednotni podlagi gospodarsko, da se dvigne naše kmetijstvo, obrt in trgovina, kakor pritiče naši deželi, da bo mogla odgovarjati zahtevam novih časov, ki se jej bližajo z novimi prometnimi zvezami. Zadnji čas pa je tudi, da se neha z vsiljevanjem tuje namemščine. Deželna jezika naj veljata v deželi, prijateljstvo naj se seje med obe narodnosti, pusti naj se prosta pot prostemu razvitku, pa se spremeni marsikaj. Pravica naj se vrši, proč s krivico in zapostavljanjem, pa pridejo novi časi v deželo, katerih mi srčno želimo, ker nam je le do blaginje naše dežele in našega naroda na Goriskem do take stopinje, kakor mu gre, ne pa da bi naprej živel v nesporazumljenju z drugorodnim sodeželanom.

V svrhu dobrohotne politične uprave pa — mora govoriti tudi srcé. — Tako je rekel novi namestnik. Jemljemo na znanje to, pričakujé, da začne srcé tudi res govoriti!

Domače in razne novice.

Imenovan je sodnijskim pristavom v Podgradu v Istri Srečko Bisail, sedaj avskultant pri okr. sodnji v Kobaridu.

Premeščena sta sodnijska pristava Nikolaj Dominko iz Vodnjana na Volosko in Jurij Corazza iz Buzeta v Pazin. Iz Črnomlja na Kranjskem pride v Buzet v Istri k okr. sodnji pristav Rudolf Sterle.

Zlati križ s krono za zasluge je dobil od Njeg. Velikanstva tukajšnji vojaški kurat g. Fran Ivanetič.

Javni shod v Gorjanskem. — Dne 1. novembra, na praznik Vseh svetnikov ob 1. popoldne, bo v Gorjanskem v gostilni g. Alojzija Strekelj javni shod. — Razgovor o gospodarskih razmerah, o novi zadrugi za razpečevanje domačega vina. — Na shodu bo govoril tudi deželni poslanec dr. Tuma.

(Dalje v prilogi.)

lastnih neposrednih vtisov; prizadeval sem se samo predstaviti, kaj bi začutila Angelica na ta ali na drugi pojav, in kako bi se izrazila — z eno besedo: videl sem jo z očmi, mislil z njenimi mislimi, čutil z njenim srcem. Ali ko sem se spomnil potem, da se ona imenuje gospa Kromicka, sem sedel čim najurneje v vagon, ali na brod in se odpeljal dalje, kajti to, kar sem videl, me je nehalo zanimati. Kaj mi je moglo biti to mar, da je to ena tako navadnih, celo že smešnih dram, katero je že na tisoče bedakov odigralo pred menoj! Skozi vrata smrti prehajajo tudi vsi, ali vendar se vsakemu umirajočemu dozdeva, da se svet podira z njim vred. Pa se tudi podira!

Ne vem in se tudi ne spuščam v preresetovanje tega, ali so bili moji občutki v prvih mesecih več ali manj obup brez dna. Vem samo to, da je bilo moje bitje po tej ženski ugonobljeno, in da sem sedaj prvič razumel puščobo, ki jo more povzročiti smrt jako ljubljene osebe.

Toda polagoma je našla privajenost — ne mamilo — življenja v meni navadno moč. Zdi se mi, da je ta prikazen dovolj vsakdanja. Poznal sem ljudi, ki so bili v srcu grozno žalostni, kateri niso imeli niti za makovo zrno veselja v duši, pa so se vendar kazali navidezno vesele, samo radi tega, ker so bili nekoč veseli ter so bili tega že privajeni. Moral je vendar napočiti tudi zame čas, v katerem sem na primer nehal čutiti bolečine v zobeh samo radi pikrosti, kakoršno bi ta bolest mogla napraviti Angelici. Vrh tega sem kratko rečeno otrpnil ter končno našel zdravilo v samem strupu. Čital sem nekeje v potopisu Faninija, da Kafri ozdravljajo škorpionov pik s tem, da mu dovolijo, da jih piče še v drugič v ono in isto rano. Tak škorpion, tak protistrup v samem strupu je bila zame, kakor sploh pri ljudeh beseda: zgodilo se je. —

Zgodilo se je, zato trpim, — zgodilo se je, zato neham trpeti. V tem občutku, da ni več pomoči, tiči neka olajšava. Vedno mi prihaja na misel oni Indijan, kateri, ugrabljen po produ Niagare, se je boril iz početka z vsemi močmi, kakoršne se pojavljajo v obupu, potem pa, ko je zapazil, da ni pomoči, je odvrzel veslo, legel na dno čolna ter začel prepevati. Sedaj sem tudi jaz pripravljen za petje. Prod Niagare ima v ostalem to dobro stran, da onega, kogar ugrabi, smelje na otrobe; so pa še drugi prôdi, ki vržejo človeka na peščene lavine, ki so puste, brez vode in jalove. Prav to se je zgodilo tudi z menoj.

Zli duh mojega življenja ni slutil naprej le ene reči. Evo, človek močno potlačen in zelo nesrečen, se mnogo manj briga za-se, nego človek, ki je srečen. Vspricho tega se tudi zavidna usoda v nekaki stopinji razoroži. Bil sem tudi jaz v takem položaju, da ko bi na priliko prišla jezna Fortuna osobno k meni ter mi rekla: »Vrag te vzemi!« bi ji bil odgovoril: »Prav, naj me vzame!« Ali rekel bi ji to ne radi obupa po Angelici, marveč vsled globoke malomarnosti do vsega, kar je v meni in okrog mene.

To je orožje neke posebne vrste, ki ne le varuje človeka, marveč ga dela celo nevarnega. To je vendar jasno, da kdor je pripravljen, ne prizanašati sebi, ta ne bo štedil tudi drugih. Celó božje zapovedi ne velevajo ljubiti bližnjega bolj nego samega sebe.

Ne pravim pa s tem, da bi imel namen, prerazati komu v teh dnevih vrat. To, kar sem dejal, ima pretežno teoretičen pomen, v praksi življenja nima od tega nihče velike škode, kajti ako taka malomarnost zmanjša altruizem, zmanjša v enaki meri tudi egoizem. Ko bi bil prisiljen spati z bližnjim pod enim plaščem, ne dal bi mu celega, pa tudi za-se ne bi vzel celega. Nevaren, morda celo zelo nevaren je tak člo-

vek samo takrat, kadar ga ljudje motijo v tem poklju, ki sloni na omejitvi lastne svoje osebe, ter ga prisilijo do napete delavnosti. Takrat se odlikuje z urnim kretanjem in z neusmiljeno močjo stroja.

To mehanično krepot sem pridobil tudi jaz. Že nekaj časa opažam, da po svojem načinu mišljenja in svoji volji služim ljudem mnogo bolj nego nekaj, dasi se za to niti ne trudim. Neizcrpljiv vir omahovanja in slabosti je samoljubje, ničemurnost in koketstvo glede drugih. Človek si skoro nevedoma želi, dopadati, želi se prikupiti, in ko išče taka pota, zgubi mnogo svoje osebne posebnosti.

Sedaj se je to koketstvo v meni, ako ni še povsem zginilo, vsaj neizmerno zmanjšalo — in malomarnost do tega, ali komu dopadam ali ne, mi daje nekako prednost pred drugimi. Opazil sem to na svojem potovanju, zlasti še sedaj tu v Parizu. Bilo je tu dokaj ljudi, ki so mi nekoč imponovali; sedaj pa jim imponujem jaz, prav radi tega, ker mi je mnogo manj mar za to nego njim.

Sploh delam na-se vtis človeka, ki bi mogel biti energičen, toda noče, ker je volja v neposredni dotiki s strastjo, moje strasti pa so pred vsem drugim negativne. Ker mi je ostala nekdanja navada, dajati si račun za vse, si pojasnujem to na ta način, da v nekih pogojih more človek takisto vneto ne želiti si življenja, kakor v drugih želiti si življenje. Bržkone je tudi moja malomarnost neodpušljivo sovraštvo do življenja. Po tem sem tako malo podoben Davisu.

Brezdvomno sem človek neprimerno bolj brezobziren, nego sem bil nekaj, in lahko bi ponovil s Hamletom, da tiči v meni nekaj nevarnega. Na srečo mi nihče ne dela ovir. Vsi so nasproti meni tako izborni tuji in malomarni, kakor jaz nasproti njim. Sama teta me še ljubi po stari šegi v Varšavi, toda

Blyšim naročnikom. — Naročniki, ki so list bodisi sami opustili ali smo jim ga mi ustavili, so nam dolžni več tisoč kron. — Vse te po vrsti najprej opominjamo v posebnem pismu na njihovo — dolžnost; ako to ne izda, jim pošljamo poštni plačilni nalog, in kdor tega zavrne, dobi najprej od odvetnika pismo in potem tožbo. Nam nikdo nič ne daruje, moramo vse v redu in točno plačati, — in zato moramo tudi dobiti, kar nam tiče. Vsakemu svoje!

Besede namestnikove. — Ko je sprejel novi namestnik osobje namestništva v Trstu, je imel govor, v katerem je povdarjal, kako se zaveda, da je prišel na težavno mesto, spojeno z veliko odgovornostjo. Pozival je uradnike, naj imajo vedno pred očmi tudi idealno stran svojega lepega poklica, ki jim daje priliko, da neposredno pomagajo sočloveku. Opozarjal je, kolika obilica blagoslova za prebivalstvo je v hitri, nepristranski in dobrohotni upravi. **Za tako upravo pa ne zadošča samo um, ampak govoriti mora tudi srce.** Uradnik mora imeti toliko fantazije, da si more predstavljati položaj onega, za katerega dela, in da si predočuje, kaj bi sam rekel k temu, ako ne bi njegovih vitalnih interesov poklicani faktor varovali ročno, nepristransko in dobrohotno.

To beležimo, ker nam utegne biti dana prilika, da se bomo sklicevali na te besede.

Prilid novega namestnika v Gorico. — Novi namestnik princ Hohenlohe pride v Gorico jutri dopoldne ob 9. uri. Pričakovali ga bodo na kolodvoru predstojniki raznih oblastij. Namestnik bo sprejemal ra glavarstvu, popoldne ob 5. uri se udeleži seje deželnega zbora.

Poroča. — Danes se je poročila gospodična Ivanka Drufovka, hči trgovca in posestnika g. Drufovke, z gospodom Milanom Kundićem, trgovcem in znanim rodoljubom v Francišk-Opatiji. Vse najboljše!

„Pevsko in glasbeno društvo“ naznanja, da je imel ženski zbor svoj občni zbor dne 22. t. m. ter si je izvolil predsednico g.o. Pavlino Seidl (za I. alt), blagajnico g.o. Ano Jakše (za II. alt), tajnico g.o. Ido Kavčič (za II. sopran), odbornici g.o. Ido Vergna (za I. sopran) in g.o. Olgo Drašček (iz celega zbora.)

Društveni koncert se bo vršil dne 4. grudnia v dvorani „Hotela Centrala“. Vspored bode obsegal: I. ciklus Hubadovih narodnih pesni, možki in mešan zbor; pl. Zajc „Sljepak Marko“, možki zbor z bariton solo; Čajkovskij „Hor i pljaska“, mešan zbor s spremljevalnim glasovirja; F. S. Vilhar „N. vrelu Bosne“, možki zbor bas-solo; Smetana „Česká píseň“, mešan, ženski in možki zbor s spremljevanjem orkestra.

Pevske vaje so vsaki torek in petek ob 8. uri zvečer za možki zbor, vsaki torek in četrtek ob 6. uri zvečer za ženski zbor in vsako soboto ob 8. uri zvečer za mešan zbor. — Opozarjajo se gg. pevci in pekinje,

da prihajajo točno k vjam vsled bližajočega se javnega nastopa.

Srebrni križec za zasluge so pripeli v nedeljo dopoldne topničarju Ign. Meze-tu iz Logatca. Ob 9. uri je bila masa v cerkvi na Travniku, katere se je udeležil ves topničarski polk. Meze je bil na odličnem mestu. Vojaški kurat je pojasnil pomen slavnosti. Po masi so sli topničarji nazaj v vojašnico z godbo na čelu. **Pred vojašnico je govoril** podpolkovnik nemško, neki drugi častnik pa slovensko, hvaleč pogumnega Mezeta, ki je letos ob vajah pri Krškem na Kranjskem z nevarnostjo za svoje lastno življenje potegnil mlado dekle iz valov reke Save. Pred Mezetom je defilirala cel topničarski polk, častniki pa so segli po vrsti v roko vrlému slovenskemu mladeniču!

Z jugoslovanske umetniške razstave v Beogradu. — Kralj Peter je podelil odlikovanja mnogim umetnikom. Odlikovani so nastopni slovenski umetniki: Rihard Jakopič in prof. Azbe z redom sv. Save III. vrste; Ferdo Vesel, Ivan Grohar in Fran Govekar z redom sv. Save IV. vrste; Josip Germ in Henrika Šantljeva redom sv. Save V. vrste.

Red sv. Save je ustanovil kralj Milan leta 1883. Ta red se podelja za zasluge na književnem, umetniškem, šolskem in cerkvenem polju. Redovni znak je zvezda z modro-obrobjenim belim križcem, v čegar sredi se nahaja slika sv. Save s srbskim orlom.

Vojaški pogreb. — V ponedeljek popoldne so pokopali na tukajšnjem pokopališču z vsemi pripadajočimi mu častni topničarskega poročnika M. Klobučarja, ki je umrl za jetiko. Pred kratkim je bil še na ulici.

Deželni zbor. — Na dnevnem redu jutrišnje seje bo utemeljevanje predlogov glede potrditve uredbe dež. hipoteknega zaveda, pobiranje užitnine, razne prošnje za podporo, tako nabrežinskega županstva glede vzdrževanja otroškega vrta, livškega za gradnjo neke ceste, istotako selskega, okr. cestni odbor v Kanalu prosi podpore za cesto Ročinj-Kambresko itd.

Obravnava radi irredentovskih demonstracij pred tržaško sodnijo. — Kakor smo že v soboto naznanili, se je vršila v petek pred sodnijo v Trstu zanimiva obravnava radi znanih proti-avstrijskih demonstracij lani v Vidmu in Čedadu, kakor smo jih obsirneje popisali takrat. Obtožba se je glasila prvotno na veleizdajo, potem pa se je znižala na — krivdo odobravanja prepovedanih dejanj. Obtožencev je bilo 12; obtoženi so bili: da so v sprevodu se peljali v vozu s 5 v črno zaviti zastavami, ki so predstavljale žalost 5 še neodrešenih dežel, da so nosili laske trakove na prsih, da so položili na spomenika Garibaldi in Vik. Ewanela vence s trakovi, ki so imeli napisana nekatera „laske“ mesta v Avstriji, da so govorili protiaustrijske govore, da so pretili z revolucijo ter da so v Če-

dadu vprizorili demonstracijo z oslom, naperjeno proti osebi našega cesarja. Pričevalo so to tudi 4 osebe iz Kobarida, ki so se nahajale v Čedadu, ko se vršile te reči. Na sodniji so imeli v rokah razne fotografije demonstracij v Vidmu. Obravnava se je vršila pri zaprtih durih. Obsojeni so bili: visokošolec R. Castelbolognese iz Trsta na mesec dni zopora, visokošolec Ivan Petronio na 6 tednov, visokošolec V. Calegari 5 tednov, Rihard Valle, uradnik mestne plinarne v Trstu, na mesec dni, priatni uradnik tržaski Aldo Forti na 2 meseca, visokošolec T. Rossi iz Pulja na 3 tedne. Goričani: Vinc. Parmeggiani, pravnik iz Červinjana, je dobil 5 tednov zopora, Jos. Brumati, 48 let stari uradnik pri tuk. kooperativi, je dobil 6 tednov, Emilij Bressan, tehnik iz Ločnika, je obsojen na 3 tedne, Karol Bressan, tehnik iz Ločnika, na 14 dni; oproščena pa sta visokošolca Oskar Bolaffio in Guido Batiggi.

Vsi so vložili priziv. Dva Goričana je branil dr. Egger.

O kontrolnem shodu za domobrnce v Krminu nam poročajo, da se je častnik posluževal le laskega jezika, čeprav je bilo med zbranimi polno rezervistov iz Brd, ki niso umeli prav nič, kar jim je pravil častnik. To je nečuvno preziranje jezika naših zvestih vojakov. Prav bi bilo, da bi se v takih slučajih tudi kdo oglašil, da ne razumejo laske, ako že vojaška oblast sama ob sebi nima tega čuta, da bi storila svojo dolžnost ter poučila slovenske rezerviste v slovenskem jeziku!

Občinske volitve v kočjanski županiji so skončale tako, da so klerikalce popolnoma poparile. Kaj takega niso nikdar pričakovali. Kako ščurki so se poskrili z bivšim županom vred vsi klerikalci, nijednega ni bilo blizu; sploh je bil nastopil v županiji, ko so se razjasnile razne reči, tak položaj, da niti boja ni bilo treba več, vse je bilo gotovo, da zmaga „gorenja stranka“ ter da odklenka klerikalnim matadorjem. Zato seveda udeležba ni bila preogromna, ker pač tega ni bilo potreba; ali da se je drznila peščica njih pripravljati se na volitve, agitirati in podkupovati, po tem pa bi bili videli, kak poraz bi bili doživeli tisti občini škodljivi življi? Javkanje po „Prim. listu“ je preneumno. Mi smo pač jasno dovolj oznanili zmago poštenosti in uneme za občino nad klerikalci. Povedali smo, kar gre, z odkrito besedo, in to pač zadostuje — le tistega klerikalca v „Prim. listu“ tako jezi zmaga „gorenje stranke“, da je zliil svoj zolč v nečedne predale farovski lista. Pa naj ima tudi on svoje veselje — mi smo popolnoma zadovoljni z izidom volitev v obsežni kočjanski županiji!

Ukradel je v prodajalnici trgovca Del Cole v Šolski ulici neki trinajstletni S. Mavrič 14 K ter nekaj drugih rečij. Policija je zaprla malopridnega pobíča.

Štrajk na gimnaziju. — Začetkom šolskega leta so dijaki osmega in sedmega razreda z nekakim strahom pričakovali, koga jim določi usoda za profesorja zgodovine. Bali so se mladega pangermanskega suplenta Dursta — ali prišel je prav Durst. Mož je še le malo časa v Gorici, pa je že zalil Slovence in Lahe na nečuvnen način. Slovence je primerjal celo s Hotentoti. Nekega slovenskega talentiranega dijaka iz goriske okolice je vprašal nekoč, če je Slovenec, in ko je ta to potrdil, mu je rekel ta naduti in ošabni germanski burš ironično: Ja, man sieht es ihnen an! Ob koncu šolskega leta smo imeli priliko povedati, kako dela ta nemški clovecček v šoli. Umevno, da je nastalo gibanje med dijaki zadnjih dveh razredov, ker je vpeljal v zgodovinski uri neko svojo posebno metodo, po kateri je kazalo dijakom le slabo, zlasti še, ker je nekaterim naravnost grozil, da mu pa letos ne uidejo, da jih namreč vrže. Zavrelo je med dijaki osmega in sedmega razreda in stopili so v štrajk — pri zgodovinski uri, najprvo osmošolci in potem sedmošolci. Ravnatelj pa so naznanili vzroke: 1. Durst je že v začetku leta pokazal svojo antipatijo do razredov, osmega in sedmega; 2. njegovo predavanje ni predavanje, ampak čitanje iz drugih ne predpisanih knjig. Čitanje je tako hitro, da mu ni mogoče slediti ne z mislimi, ne s stenografijo, kaj šele z navadno pisavo; 3. pri izpraševanju moti dijaka z različnimi ironičnimi opazkami, ki nimajo s predmetom nič opraviti in dijaka le zmešajo. Krivega ne popravlja, ampak ironično pripomni: „Tos nehmen wir als richtig an.“ Umevno, da se na tak način dijaki pri izpraševanju ne morejo ničesar naučiti; 4. če ga pri njegovem hitrem čitanju dijaki prosijo, naj ponovi samo kako ime, ki ga ni razločno izgovoril, tedaj postane besen ter zapre knjigo z opazko: Ich bin nicht gewöhnt mit meinen Schülern zu disputieren. In gorje mu, kogar pokliče. Kljuka mu je gotova. 5. Lani je govoril proti obema narodnostima, dočim povzdiguje svoj narod vedno z besedami: Wir Deutsche — (nič prav se ne čuti avstrijskega profesorja!) — To je zrno obtožbe proti Durstu. Kakor čujemo, je ravnatelj z lepo besedo prigovarjal dijakom, naj hodijo redno k pouku ter da bo Durst postal odslej drugače, ali dijaki stojijo na tem stališču, da ga nočejo. Radi tega so tudi kar začeli s štrajkom, ne da bi bili sli poprej do ravnatelja, kar bi bilo seveda prav in umestno, meneč, da tako pridejo prej do cilja. Ali so storili dijaki že prav ali ne, ko so stopili kar v štrajk, o tem ne bomo tu pravljali, ali to je potrebno neobhodno, se ta reč reši nemudoma, in sicer tako, da se bo vršil pouk v zgodovini, kakor predpisano, ne pa po kapricah pangermančka s severa! Na vsej stvari je pravi in edini krivec le pangerman Durst! To se mora vpoštevati pri reševanju te zadeve — potem se brez dvoma dovede dijake zopet do rednega pouka. — Prav bi bilo, da se spregno-

ne dvomim, da je izgubila tudi njena ljubezen delujoči značaj, vsaj za toliko, da me v bodoče ne bo več ženila.

Dne 3. malega travna.

Gorjé, moja malomarnost, katero sem primerjal čisti vodi brez okusa in barve, je navidezno samo brezbarvna. Ako jo temeljitejšje ogledujem, opažam, da plavajo po njej neke mrenice, ki kalijo njeno prozornost. To so idiosinkracije. Ničesar mi ni ostalo, ali to pa je ostalo. Ne ljubim nikogar ter nimam do nikogar dejanskega sovraštva, vsekakor pa so mi zoperni nekateri ljudje. K tem pripada na primer Kromicki. Ni mi več mar za to, da mi je odvzel Angelico, marveč za to, da ima zelo dolge noge in debela kolena, da je dolg kakor drog in da me njegov glas spominja na melivo kave v mlinu. Mene je vedno nekaj odvrčalo od njega, in ako to tu omenjam, se godi to glavno radi tega, ker ta zopernost ima sedaj v meni neko čudno moč življenja. Neprestano mislim na ljudi, od katerih me razdraženo odpahuje. Ko bi šlo le za Kromickega in za gospo Celino, bi bilo to še razumljivo; mogel bi namreč dopuščati, da so moji občutki do njiju zakrinkani z gnusom sovraštva; toda poleg njiju mi stojé enako uporno v spominu še razne druge osebe, ki so budile svoje dni v življenju v meni nejevoljo ali ogavnost. Ne morem si tega tolmačiti s stanjem mojega zdravja — zdrav sem, kakor še nisem bil nikdar — zato si pojasnujem to na naslednji način: ljudje so mi odvzeli ljubezen, čas pa je posušil sovraštvo, ker pa živeč clovek mora čutiti, — torej čutim kakor znam, živim pa ob tem, kar mi je ostalo. Priznati tudi moram, da se ne prenasiti s srečo on, kdor tako čuti in živi.

Nekdanje simpatije so se mi skoro popolnoma ohladile. Do Sniatinskega čutim naravnost nevoljo,

katere dokazovanje ne more potlačiti. Sniatinski ima neovrgljivo lepe lastnosti, pa tudi ugaja samemu sebi in vsled tega je pogostoma — da govorim z jezikom slikarjev — razbrzdán. Mislim si, da je to nekaj nezasišano redkega, da bi se clovek, ki opaža, da njegov način ravnanja, njegova individualna znamenja in originalnosti, ugajajo ljudem, ne zaljubil končno v ta svoj tip in ne začel naposled pretiravati samega sebe. Sniatinski hoče biti preveč vselej in povsod Sniatinski, radi česa začena biti umeten, in temu žrtvuje svojo prirojeno nežnost. Za ono rezko brzojavko, ki mi jo je poslal v Krakov po brezuspešnem poslanstvu pri Angelici in tisti odrini v svet! — kar je bilo nepotrebno, ker bi bil odšel v svet tudi brez njegovega sveta, se že dosti ne zmenim, toda prejel sem od njega pismo iz Kristanije, pisano takoj po Angelicini poroki, navidezno iz srca, toda takisto rezko in polno obdelovanja. Pismo se je glasilo več ali manj tako: »Gospodična Angelica je že gospa Kromicka — zgodilo se je — pomilujem te — objemam te pristrčno — ne misli si, da nastane vrzel v nebesih — so še važnejše reči na svetu — naj me vrag vzame — sijajna mora biti Norvegija — vrni se in vzprimi se dela — ostani zdrav itd.« Ne navajam ga v celoti, toda tak je bil ton pisma. Bilo mi je kaj neprijetno, ker najpoprej nisem prosil Sniatinskega, naj mi posodi vatel, da ž njim premerim lastno nesrečo, v drugič pa sem ga imel za modrojšega, domneva je si, da razume, da te njegove »važnejše reči« niso le takrat prazne besede, kadar označujejo občutke, katere ima kdo poprej. Hotel sem mu precej odpisati, proseč ga, naj me spusti iz svojega duševnega varstva; pa sem si premislil in mu nisem pisal, ter si mislim, da je to najmanj težaven način za prekinenje medsebojnih odnosajev. Ko sem pa globlje šel vá-se, sem opazil, da

vzrok, da je izginila moja prijaznost do Sniatinskega, ni bila njegova brzojavka in pismo. Da povem resnico, ne morem mu odpustiti tega, za kar bi mu imel biti hvaležen, to je njegovega posredovanja med menoj in Angelico. Sam sem ga prosil za to, toda prav radi tega, da sem ga prosil, da sem mu zaupal svojo usodo in krmilo moje ladje, da sem mu priznal svojo slabost ter si ga napravil tako za svojega varuha, da je končno to ponižanje in nesreča, ki me je doletela, prišla najpoprej skozi njegove roke, mi je ostalo v sreču razžaljenje. V meni tiči jeza na samega sebe, ali obenem tudi na Sniatinskega radi tega, da se je vsega tega udeležil. Vem, da je to krivično, toda ne vem si pomagati pri tem, da je moja prijaznost tako zgorela kakor sveča.

V ostalem nisem bil nikdar preveč naklonjen občutkom prijaznosti. Živel sem v bližnjih odnosajih s Sniatinskim, morda prav radi tega, ker sva živela vsak na svojem koncu Evrope. Drugih prijateljev nisem imel. Sploh pripadam k bitjem, katera imenujejo spomladance. Spominjam se, da sem večkrat mislil na to z nekim ponosom, smatraje to za dokaz moči. V resnici, v živalskem svetu na primer, se združujejo samo bitja, ki so slaba; ta pa, katerim je dala narava močne zobe in kremplje, zadoščujejo sama sebi. Ta osnova pa se more izključno le prilagoditi ljudem. Nesposobnost do prijaznosti dokazuje v cloveku najbolj pogoston.a ne moči, marveč suhoto srca. V meni pa je tičala vrhu tega še nezasišana bojazljivost in občutljivost. Moje srce je bilo podobno mimozi, ki se zapira za vsakim dotikljajem. Da nikdar nisem sklenil prijateljstva z nobeno žensko, to je povsem kaj drugega. Imel sem voljo, spoprijazniti se samo s takimi, od katerih sem pozelel še kaj več, torej ta prijaznost ni mogla biti odkritosrčna. Nasprotno pa sem jo kazal

vori o tem tudi v dež. zboru ter enkrat za vselej obračuna s temi nemakimi zatratelji naše mladine!

Javna varnost v Furlaniji. — Iz Gorice v Gradisce sta se peljala pred par dnevi tamkajšnji gostilničar Madosic in mesar Ballaben. Ker so priskočili k vozu trije moški ter ga hoteli vstaviti. Ali konj je začel dirjati, kakor je začutil ljudi iti proti vozu, in tako je napad ponesrečil. — Laski listi toliko lažejo, kako slabo je z javno varnostjo v slovenski okolici — naj pogledajo malce v Labe, kake reči se tam gode, pa resnične reči!

Trgovina g. J. Medveda na Verdijevi cesti št. 38. (nasproti kavarni Schwarz) se odlikuje tudi po najkrajšjih izlozbah v Gorici. — Pa kaj v Gorici! Ne bojimo se prigovora, ako rečemo, da ves Dunaj ne ponuja radovednim očem nič lepšega. In te dni nam je zatrjeval neki trgovski potnik, da tudi v Berlinu ni lepše izložbe. So velikanke izložbe po celih palačah v vseh nadstropjih, toda v pritličju na ulico je Medvedova izložba prijetno iznenadenje i za Dunajčana i za Berolinca.

Gosp. Medved spreminja svoje izložbe. Zdaj je cela leva izložba samo iz robcev od najprostejšega do najfinejšega francoskega in angleškega izdelka. Kaj vse je tu napravljeno iz nosnega robca! — Čujemo, da bo trajala izložba le do petka. Naj si jo ogleda vsakdo, kdor more! Vedno je polno obhodovalcev, ki se včasih kar gnetejo pred izložbami. Pač najboljša priznanja!

Z bajonetom je ranil v nedeljo v Volčjdragi domobranec K. Boštjančič Jozeja Gregoriča, ki je hotel pomagati bratu Fr. Gregoriču, ko sta se sprijela z Boštjančičem. Gregoriča so pripeljali v Gorico v bolnišnico, Boštjančič pa je naznanjen vojaški oblasti. Vzrok — ljubosumnost!

Pretep. — Silvester Kogoj iz Bilj je bil napaden v nedeljo od nekega Iv. Prelca iz Mirna. Kogoj je tekel. Drugi dan sta se sešla v Mirnu. Ko zagleda Prelec Kogoja, ga začne napadati. Nastal je pretep. Prelec je ranil Kogoja na glavi, roki in nogi z nožem, naker je potegnil nož Kogoj ter tudi ranil P. v trebuh. Oba so pripeljali v Gorico v bolnišnico.

Mesnice za konjsko meso otvori prve dni prihodnjega meseca Filip Zongar v Ozki ulici.

Zapril se nekega Andr. Urbana, ker je ranil v ponedeljek zvečer nevarno nekega Iv. Grapulina.

Vojna med Rusi in Japonci.

Japonska poročila o ruskih izgubah.

Maršal Ojama vé jako natančno poročati o ruskih izgubah ob reki Saho. Pravi, da so Japonci ujeli okoli 500 Rusov, ubitih Rusov da so našli 10.550, pravijo, da so izgubili Rusi skupno kakih 60.000 mož! Čudno, da o svojih izgubah ne vedo tako točnih števil!

večkrat navidezno, tako, kakor se na primer lisica potuhne delo mrtvo, da bi spravila vrane ob občutnost, in tem laže vjela katero. Ne trdim, da ne bi verjel v mogočo prijaznost moškega z žensko. Pred vsem drugim nisem bedak, ki meri svet z lastno mero, niti capin, ki sumničji vedno druge; tudi osebna opazovanja so mi dokazala, da je podobna prijaznost povsem mogoča. Ker pa v istinitosti obstojé taki občutki in odnošaji, kakor med bratom in sestro, zato morejo biti na mestu tudi tam, kjer se dvoje bitij, dasi tujih, smatra za brata in sestro. Rečem celo še več, da se sposobnostjo do te vrste občutkov odlikujejo zlasti izbrane duše, ki imajo prirojen nagon do platoniskih zabav, torej duše pesnikov, umetnikov, modrijanov in sploh bitij, presežajočih navadno krojaško mero. Ako je to dokaz, da ni bilo v meni gradiva niti za pesnika, niti za umetnika, ali znamenitega človeka — je še tem slabše záme. Verjetno je, da tega tudi ni bilo, ker sem ostal nič več nič manj nego Leon Ploševski.

V svojem času sem čutil, da ko bi mi bila postala Angelica, a žena, pa bi mi bila ne le žena, ali ljubljenska, marveč tudi prijateljica. Toda sedaj rajše na to ne mislim. Prikazni te vrste me obiskujejo itak preveč pogostoma in mislim si, da v resnici ne bom poprej povsem miren, dokler se mi ne posreči, zapoditi jih za vedno.

Dne 4. malega travna.

Tu srečam dovolj pogostoma Davisovo ter celo zahajam k njej. In nič več! Dokaj nepriljubljenosti in nekoliko preziranja pod debelo plastjo pepela — v ostalem navaden vzajemni odnošaj. Ona je preveč lepa, da bi jo bilo mogoče uvrstiti v vrsto idiosinkracije; — ljubiti je ne morem, s sovraštvom se pa no-

Port Artur.

Iz Čifu poročajo o neprestanih napadih Japoncev na Port Artur. 23. so zavzeli nekatero nasipe in griče pri Erlugsanu. Sodijo, da se blizu obci napad na trdnjavo.

O bitki ob reki Saho

se sodi, da se ni končala, marveč da se bo nadaljevala. Obe armadi pa sta bili utrujeni toliko, da sta morali prenehati s bojevanjem. Na obeh straneh je padlo baje po 40.000 mož. Ruska vstotna armada se je rešila srečno iz nevarnega položaja. — V zadnji bitki je bilo izstreljenih baje 20.000 granat.

Baltiška eskadra streljala na angleške ladje.

Iz Londona poročajo, da je prispelo v pristanišče Hull mnogo ribskih ladij in da so ribiči pripovedovali, da je streljala na nje baltiška eskadra. O tem dogodku se poroča:

Prvi oddelek baltiske eskadre je plul mimo ribskih ladij o polnoči med 21. in 22. t. m. Ostali del eskadre, ki je sledil pozneje, je obrnil svoje reflektorje na angleške ribiske ladje ter pričel nanje streljati. Ladija "Crone" se je pogreznila. Trupli kapitana in prvega častnika, katerima je bila odtrgana glava, sta bili prepeljani v Hull. Na angleških ladijah je se več ranjencev. Dve ladiji sta prišle od strelav težko poškodovane v Hull. — "Associated Press" poroča dne 23. t. m. o napadu baltiske eskadre na angleške ribiske ladje iz Hulla sledeče: Ribiski parniki, ki so dospeli v Hull, so bili popolnoma razstreljeni. Močno poškodovani parnik "Molmeim" je razvil zastavo na pol droga. Vest o napadu Rusov se je naglo razširila po mestu. Kapitan poroča, da je angleško ribisko brodovje v soboto lovilo ribe med viharjem 210 milj. severovzhodno od Gancocoka in Great Norbona. Ob 1. uri popoldne so se ob oblačnem vremenu pojavili obrisi velikih ladij. Dočim so ribiči opazovali ladje, so te vrgle svetlobo svojih reflektorjev nanje. Potem so se približale male ladje, navidežno torpedovke, kakor da bi nameravale odposlati na ribiske ladje svoje moštvo, toda vrnilo so se nazaj. Na to je pričelo streljanje. Zadete so bile nekatere ladje. Ribiski parnik "Mino" je od sprednje do zadnje strani popolnoma preluknjan, k sreči pa ne pod vodno črto. Streljanje je trajalo 20 minut. Nato so se ruske ladje naglo umaknile. — Neki ribiski parnik je dal znamenje z raketami, da je v nevarnosti. To je bil parnik "Wren", ki se je pričel potapljati. Strojevodja je bil na prsih težko ranjen in nekemu mornarju je bila odstreljena roka. Na krogu sta ležali trupli kapitana in enega mornarja. Obema je bila odtrgana glava. — Glasom poročil listov se je parnik "Wren" z vsem moštvom vred pogreznil vsled ruskih strelav. — Ruski poslanik Cassini v Washingtonu je izrazil svoje obžalovanje radi nesrečnih dogodkov v Severnem morju, kar pripisuje pomoti. Rusija je obveščena, da skušajo Japonci poškodovati rusko eskadro, preden bi prišla daleč na svojem potu, in zato je dala poveljniku Roždestvenskemu navodila, naj nobeni ladiji ne dovoli, da se v toliko približa eskadri, da zamore odstreliti torpedo, naj pazi izlasti v nočnem času in se čuva pred torpedovkami, ki so opremljene kakor trgovske ladje.

Angleška vlada je ukazala, da se zelo strogo zaslži vse dosle priče, da se zamore točno seznaniti o dogodku v Severnem morju.

Japonci se umikajo.

Dne 23. t. m. so Rusi razdrli železniško postajo ob Saho s pomočjo topništva ter

prisilili Japonce, da so se umaknili. Zgube velike.

Izgube.

Japonski viri zatrjujejo, da so Rusi v bitki ob reki Sahu izgubili najmanj 68.000 mož. Od teh jih je 12.000 ubitih, 56.000 pa ranjenih. Japonske izgube se se ne dajo ceniti. Misli se pa, da znašajo okoli 30.000 mož.

Iz Petrograda pa se poroča: Ruski generalni štab ceni japonske izgube v zadnji bitki na 60.000, ruske pa na 40.000 mož!

Odlikovanje generala Putilova.

Car Nikolaj je odlikoval generala Putilova, ki je 13. t. m. odšel Japoncem 13 topov. Carjev ukaz v tem oziru slove: "Z radostjo dovoljujem, da se general Putilov odlikuje z redom sv. Jurja IV. vrste. Vzdostčen sem bil, ko sem izvedel, da je bilo uplenjenih več sovražnih topov in da se je moja iskrenoljubljena armada tudi to pot, kakor vselej, držala tako hrabro. Izročite ji mojo zahvalo; 19. sibirskemu strelskemu polku pa moje posebno priznanje. Bog naj Vas štiti! Nikilaj".

Ruski ujetniki — izpuščeni.

Po poročilih iz Tokija so Japonci izpustili na svobodo vse sanitarne vojake in one ujetnike, ki so trajno nesposobni za nadaljnji boj, in jih poslali ruskemu konzulu v Sangaju. Sploh namerava baje japonska vlada izpustiti na svobodo tudi v bodoče vse one ujetnike, o katerih ni nevarnosti, da bi se že znova mogli boriti.

Zadnje vesti.

Anglija zahteva od Rusije gledé dogodkov v Severnem morju popolno zadoščenje, preskoro ostalih po ponesrečenih ter strogo kazen za provzročitelje. — Poročajo, da se je pogreznila, ko je izšla iz pristanišča v Ary, neka ruska ladja polna premoga in drugih potrebščin za baltiško eskadro. — V Mandžuriji vlada mir. Japoncev je padlo v zadnjih bojih le 15.800! — Neka japonska torpedovka je zadela ob mino pred Port-Arturjem ter se pogreznila.

Razgled po svetu.

Dalmatinski namestnik Handel.

Čuje se, da vlada za gotovo misli obdržati barona Handla na mestu namestnika v Dalmaciji. Radi tega se pridružijo v drž. zboru česki obstrukciji vsi hrvatski poslanci iz Dalmacije in tudi oba srbska.

Poskus umora in samomora.

V. Basilisco je monteur v tehničnem zavodu v Trstu, oženjen. Žena mu je bila nezvesta, zato sta bila ločena že 3 mesece. Basilisco je šel v gostilno "All' Abbondanza" ter dal poklicati tje svojo soprogo. Prišla je, ali po kratkem času je vzel B. iz žepa revolver ter vstrelil na ženo, na to sebe v sence, ali ker se ni zadel, je hotel še enkrat streljati, pa mu je natak odbil roko. B. so prenesli v bolnišnico.

Vitez Jaworski, načelnik poljskega kluba, je umrl nenadoma v ponedeljek. Prejšnji večer je bil še vesel, ko se je v ponedeljek jutraj odpravil v dež. zbor, ga je zadela kap, in zgrudil se je mrtev na tla. Z Jaworskim zgubijo Poljaki velikega politika, vlada pa vernega pristaša!

Boj Čehov za ljudske šole na Dunaju. — V ponedeljek je izrekla državna

sodnija sodbo na pritožbo Čehov zastran českih ljudskih šol na Dunaju. Sodnija je odbila pritožbo z motivacijo, da Čehi na Nizje-Avstrijskem ne živijo kot narod, marveč da so na Dunaju priseljenci, kakor druge narodnosti, ki se iz raznih vzrokov nastanjajo v stolnem mestu.

Na otok Krk sta bila ušla Fr. Calligaris, pisar pri dr. Sandrinelliju v Trstu, in uradnik pri zemljiški knjigi Marmoglia potem, ko sta poverila gospi Lorenzutti svoto 247.000 K. V ponedeljek pa se je prijavil Mermoglia tržaški policiji.

Demonstracije proti Luogerju, dunajskemu županu, ki je praznoval v ponedeljek svojo 60-letnico, so bile velike ter so zelo pomembne. — Zbralo se je nad 40.000 soc. demokratov, ki so klicali: Doli z Luogerjem! Demonstrantje so se razšli v najlepšem redu. — Lueger je antisemit, krščanski socialista pa — neizprosen sovražnik Slovanom, ki glasuje s svojo stranko v vseh narodnih rečeh vedno z Velenemci proti Slovanom. — In temu možu je čestital dr. Šustersic kot „neustrašenemu in požrtvovalnemu prvoboritelju za krščansko demokratsko idejo." Vidite ga v družbi s sovražnikom Slovanov!

Srbski kralj Peter obišče dvore v Petrogradu, na Dunaju in v Rimu, ako se tozadevna pogajanja izvrše ugodno, s katerimi se prične baje v kratkem.

V francoski zbornici se je takoj unelo razpravljanje o cerkveni politiki. Poročilo budgetne komisije povdarja, da papežovo vedenje proti Franciji opravičuje, da se konkordat pove. Odkar obstoji konkordat, si je cerkev vedno prizadevala, da prezira njega določbe. Combes je dokazoval, da je znana afera obeh škofov pokazala, da je nemogoč nadaljni obstoj konkordata. Vatikan prezira pravice Francije.

Protestantska poroka v katoliški cerkvi. — Nemški časopisi poročajo, da je škof vratislavski kardinal Kopp dovolil, da je v neki katoliški farni cerkvi njegove skofije opravil protestanski pastor Pohl iz Rati-bora poroko hčere protestanskega patrona, dotične farne cerkve, plemenitega graščaka, obred se je vršil seveda po luteransko. Vsi listi se čudijo temu činu kardinala Koppa, nekateri pa dostavljajo, da je patron dotične katoliške farne cerkve kot patron pravico imel zahtevati, da se poroči njegova hči v katoliški cerkvi njegovega patronata!

Sveta katoliška cerkev se ravna vedno pač le pa s tem imenitnem geslu: kakor kaže!

Številka 13 in Američani. — Naj reče kdo proti številki 13, kar hoče — Američani si ne puste vzeti vere v njene dobre lastnosti. In oni imajo res dovolj vzroka, da so lahko zadovoljni s to „nesrečno" številko, kajti ona je igrala veliko in srečnosno ulogo v zgodovini ameriški: 13. oktobra si je osvojil Kolumb otok Guanahani; republika je bila sestavljena v prvem svojem početku iz 13 držav; prvi prapor republike je dičilo 13 zvezd; ameriška deviza: „E pluribus unum!" šteje 13 črk; grb dežele kaže boginjjo prostosti s krono, ki ima v sebi 13 zvezd; orol drži v svojih krempljih oljino

je pogostoma še nekaj več, nego zvezda, namreč cela konstelacija, ali še celó dve konstelaciji hkrati, namreč Veliki medved za one, ki jo obkoljujejo, Križ pa za moža. Dognana stvar je, da je bila Lavra križ za Davisa in da je velika medvedica za Maleschija. To bi bila morda tudi záme, ko bi ne bilo tega, da se čuti v tem pariškem svetu nekoliko tujo, in ko ne bi bila zapazila, da je bolje imeti v meni zaveznika nego sovražnika.

Čudna stvar; ona manj ugaja ljudem v Parizu, nego v Italiji, ali sploh na obrežju Sredozemskega morja. Ona je naravnost rečeno preveč klasična in prelepa za Pariz, kjer je okus do neke stopinje popačen, ker se dá razvideti tudi iz književnosti in umetnosti, kjer karakteristična ogavnost močnejše spodbada tope živce, nego naravna lepota. Vsakdo more opaziti, da najbolj sloveče zvezde pol sveta so poprej odurne nego lepe. Kar se tiče Lavre, je še eden vzrok njenega prilično slabega uspeha nad Sekvano. Evo, njeno ostroumje je zares nenavadno, pa za tukajšnje odnošaje preveč ravnočrtno ter zlasti premalo gibčno. Tu je mnogo ljudi, ki zelo resno in obširno mislijo, toda v društvenih odnošajih ploskajo pred vsem drugim takemu bistroumju, ki se zna obesiti na vsak predmet, kakor se opica obesi z repom ob vejo — ter zna prevračati kozle. Čim bolj pa so ti kozli čudoviti, nagli in nepričakovani, tem gotovejši je uspeh. Lavri je to znano, toda obenem tudi čuti, da bi bilo to za njo neprilичno, kakor bi bilo neprilično na priliko hoditi po vrvi. Mene smatra za gibčnejšega v tej duševni gimnastiki, in radi tega sem ji potreban.

(Dalje pride.)

vejico s trinajstimi peresi in strelami; na prsih ima grb s trinajstimi progami, vsaka njegova perutnica ima 13 peres; trinajst kanonov je pozdravilo prvo zastavo, katero je pustil razviti Washington; ameriška mornarica je štela spočetka 13 ladij in ime ustanovitelja te mornarice — John Paul — Jones — šteje 13 črk; 13. je bila zastava s trinajstimi zvezdami v prvi pozdravljena od tuje vele-sile; 13. je zmagal Perry ob Erie-jezeru; 13. so obesili yankee-zastavo na Charlestownu. Zato smemo pričakovati se marsikaj ameriškega na 13. iz Amerike. Pozor torej!

Nekaj izkušenj v industriji gledé na naše politično in gospodarsko življenje.

Nadaljuje Iv. Rollet.
O ribjem lovu.

V člankih o bosenskem gospodarstvu sem omenjal zavod za riborejo v Vrelo v Bosni ter pokazal, da je dovoljen ribji lov le z licencami, z rujava ali rdečo. Rujava licenca opravičuje za ribji lov za lastno rabo, rdeča pa za prodajo nalovljenih rib, pri čemur mora imeti vsaki pomočni delavec rdečo licenco. Rdeča je mnogo dražja od rujave.

Tu pri riboreji hočem nadaljevati.

V naši lepi deželi, v Primorju, se od-daje potom dražbe, to nanašam le na ribji lov v rekah, onemu, ki največ ponudi. Dražbenik si je pridobil za največjo mogočo ceno vodo za ribji lov, postal je najemnik rib. Ker pa isti pogostoma ne lovi rib sam, si najame delavce, ki izkoristijo v najem vzeto vodo. Ker je dražba draga, delavci tudi ne delajo zastonj, tedaj ima to za naravno posledico, da najemnik lovi, kar se pač da lo-viti, ne gledé na razliko starosti rib itd.

Naravno je potem, da naše vode z ri-bami obuboževajo, zlasti tudi radi tega, ker najemnikom ribjega lova niti na misel ne pride, da bi le kaj storili za ribo-rejo, čeprav bi se mogla vsiti riboreja z majhnimi sredstvi in malim trudom, pri čemur bi imel riborejec tudi dosti zabave, mnogo veselja, gotovo pa tudi večji vseh nego sedaj. Ko govorim o vodah z ribami v Primorju, imam pred očmi v prvi vrsti Sočo, Hubelj in končno Vipavo. Za Sočo in Hubelj bi nas zavidala marsikatera avstrijska po-krajina ali inozemstvo, ako bi dajale to, kar bi lahko dajale vsled množice vode in nič manj vsled kratke zveze z morjem.

Ali te vode so skoro popolnoma obu-božale na svoji prejšnji bogati množini na ri-bah. Ako je treba to obubožanje še dokazati, navajam v to svrhu le dve dejstvi.

Kateri izmed naših lovcev se more po-hvaliti, da je videl ali celo vstrelil bobra? Ali kje je lovec, ki bi mogel reči, da je vstrelil krasnega vodomca z jeklenoplavim svetlim perjem s prav kratkim na polumesec zaokroženim repom, v naših vodah? Ali prav to, ker nimamo bobra in pohlepnega svetlega vodomca, ki na bregu voda ali na kaki vi-sini, na kolcu ali pečini, preži na ribice, ter kakor se približajo obrežju, hlastne pod vodo ter privleče na dan ribico iz njenega ele-menta, to dokazuje revščino na ribah. Za ti dve živali se ne splača lov na ribe tu, radi tega sta poiskali drugo vodovje ter prepustili ta lov ljudem. Nasproti temu pa sem imel priliko na svojem potovanju po gorah pred kratkim dva rečepa vodomca v kluzah ob Idrijci opazovati pri lovu na ribe, in le ze-leti bi bilo, da bi bile naše vode tako bogate na ribah, kekor so idrijske. Pa seveda v Idriji skrbi c. kr. gozdna uprava za riborejo ter vrže vsako leto več tisoč najboljših ribic

v vode, nadzoruje pa tudi ostro in pravično ribji lov v teh vodah. Nasproti temu pa se misli v Primorju le ne lov, za rejo se, ko-likor jaz vem, nikdo ne zmeni. Nastaja torej vprašanje, kako odpomoči temu zlu?

To se more zgoditi pa mojem mnenju na ta-le način: (Dalje pride.)

Književnost.

Svetopisemaka knjiga Job in psa-lem. 118. Poslovenil S. Gregorčič. Str. 173. Cena K 1-80, vezan v platno K 2-30, po pošti 20 v več. Dobiva se v „Narodni ti-skarni“ v Gorici. Čisti dobiček „Šolskemu domu“.

Dr. Fran Sedej je napisal „Pojas-nilni uvod v knjigo Job“. Str. 32 in stane 40 v, oboje v platno vezano K 2-70.

Ob 60-letnici svojega življenja je izdal pesnik to knjigo, ki je brezdomno zanimiv pojav v pesniški puščavi naši. — Židovska mitologija o Jobu je že sama na sebi čista orientalska poezija, ki je prešla tudi v krščanstvo ter zavzela tu celo znamenito mesto. — Pesnik Simon Gregorčič je podal Slo-venecem to pesniško snov v najlepši, najpo-polniši obleki.

Knjigo smo prejeli te dni. Ne spu-ščamo se v poglobljeno oceno, katero prepu-ščamo slovenskim literarnim kritikom.

Dve kroni.

Učiteljski konvikt je namenjen za vse učiteljstvo na Kranjskem, Spodnjem Štajerskem in Primorskem. Odbor.

Odbor „Društva za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani“ razposilja pod gore-njim naslovom to-le vabilo:

„Pomagajmo si sami in pomagaj nam bo Bog!“ Na to geslo se je odbor „Društva za zgradbo učiteljskega konvikta“ vedno opi-ral, in ne brez uspeha. V desetletnem društ-venem obstanku je zložilo ljudsko učiteljstvo iz svojih krvavih prihrankov in s podporo svojih prijateljev nad 20.000 K zgradbenega kapitala. Vsa čast zavednemu učiteljstvu, po-sebna čast pa še našim vrlim ko-leginjam, ki hodijo pri tem humanitarnem podjetju z učitelji z roko v roki ter imajo za „Učiteljski konvikt“ še posebnih zaslug. Vsako leto so pa prispevali svoj dar na žrtvenik učiteljskega konvikta skoraj vedno isti učitelji in iste učiteljice, dočim jih je mnogo izmed nas brezbrizno gledalo, kako se njih tovariši in tovarišice pehajo in tru-dijo za boljšo bodočnost učiteljskih sirot in otrok. Vendar krivice ne smemo nikomur de-lati, zakaj marsikdo izmed našega stanu se je že večkrat izrazil, da bi prav rad daroval za učiteljski konvikt vsaj dve kroni na leto ter postal član „Društva za zgradbo učiteljskega konvikta“, če bi prišel kdo k njemu po ti dve kroni.

Da ustreže podpisani odbor tej želji, zato je uvedel v ta namen čekovni promet učiteljskega konvikta, št. 865.506, da tem potom pobere od vsakega uči-telja in vsake učiteljice na Kranj-skem, Spod. Štajerskem in Primorskem 2 K vsako leto.

Zato se obrača podpisani odbor do p. n. učiteljstva s ponižno prošnjo, da se po-služuje tega čekovnega prometa ter s po-močjo priložene pošne polo-žnice vposlje vsak učitelj in vsaka učiteljica „Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani“ za tekoče leto 2 K letnine.

Da si pa prihrani odbor mnogo stroškov in dela, zato razposilja na večrazredne sole po eno samo položnico, prosi pa hkrati tem potom p. n. gg. nadučitelje, da pobere pri svojem učiteljstvu letnino 2 K ter po priloženi pošni položnici pošljejo ves nabrani denar odboru, ki bo vse zneske ob-javljaval v „Učiteljskem Tovaristu“. V ta namen je pa treba zapisati imena darova-teljev oziroma članov na drugi strani po-ložnice ter prilepiti v tem slučaju tudi znamko za 5 h.

Vsak učitelj in vsaka učiteljica, ki plača „Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta“ na leto dve kroni, postane v zmislu § 8. društvenih pravil pravi društvenik.

Pomagajmo si sami in pomagaj nam bo Bog!

„Zrno do zrna...“

Odbor nam javlja, da so prejela to va-bilo vsa šolska vodstva na Kranj-skem, na Spodnjem Štajerskem in na Primorskem.

Vse učiteljstvo prosimo, da se brez izjeme odzove odborovemu vabilu, da tako primeroma majhnimi posameznimi doneski skupno izdatno pomnoži zgra-beni kapital. Na ta način nabere-mo vsako leto lahko lepo vsoto in tako pridemo najhitreje do svojega doma, ki bo uči-teljstvu v čast in ponos, njega otrokom in sirotam pa v tola-žilno in varno zavetje.

Važno nalogo imajo sedaj šolski vo-ditelji, ki jim bodi sveta dolžnost, da se čimprej in čim izdatneje odzovejo tu objavljenemu vabilu.

Kerševani & Čuk v Gorici

v ulici Riva Castello šte. 4 (konec Raštelja).

Priporočata slavn. občinstvu iz mesta in z dežele

svoje mehanično delavnico, zaradi šivalnih strojev in dvokoles iz to-varne „Puch“ ter drugih sistemov

Sprejemava vsako popravo in rekonstruiranje bodisi šivalnih strojev, dvokoles pusk in samokresov.

Vsako popravo, šivalni stroj ali dvokoilo jamčiva.

Z ozirom na najino dolgoletno skušnjo, zagotavlja, da so izdelki najine zaloge naj-bolje vrste in trpežni, ter izvršujeva vsako popravo bodisi šivalnih strojev ali dvokoles točno in dovršeno.

Posojujeva tudi dvokolesa.

Gorica * Gorica

Hôtel

„pri zlatem jelenu“

v trgovskem središču nasproti nadškofijski palači. — Sobe za prenočišča po zmernih ce-nah. — Velik jedilni salon, poleg stekleni salon s teraso. — V poletnem času prijeten vrt z verando. — Sobe za klube, društva, za sklenjene družbe. — Izborna kuhinja. Domača in ptuja vina. Izvirno pilzensko „prazdroj“-pivo.

Kupujem pravo čisto naravno belo brinjevo olje.

Janko Ev. Sirc, Kranj
prekajevalec.

Išče se vodjo

za vže obstoječo zalogo piva v Gorici. Isti mora imeti poleg jezikovne zmož-nosti tudi nekaj trgovske knjigovodske izobrazbe. Zahteva se primerno var-ščino v gotovini ali v drugačni obliki.

Služba je tr-jna. Nastop in plača po dogovoru. Reflektuje se le na vestno in delavno moč. Tozadevne pismene ponudbe je pošiljati do 20. novembra t. l. na naslov:

Josip Rošen.
zalagatelj vrhniške pivovarne Gorica.

P. s. Sprejme se tudi pridnega in pisave zmožnega razvaževalca piva.

Dr. univ. med. Jernej Demšar

se je po dveletni specijelni izobrazbi na dunajski občni bolnici (na oddelkih prof. Richtla, Neumana in Langa) in na polikliniki (na oddelku prof. pl. Frischa) povrnil ter prične —
začetkom novembra ordinirati

za kožne in spolne bolezni in za kosmetiko.

LJUBLJANA

Prešernove ulice, Mestna hranilnica, II. nad tropje.

Zahvala.

Povodom bridke izgube, ki nas je zadela do smrti nepo-zabnega brata oz. strica

Antona Gabrijelčiča,

trgovca in obš. svetnika,

nam je došlo toliko dokazov, iskrenega sočutja, da se čutimo dolžne izreči za nje najiskrenejšo zahvalo.

Posebno se zahvaljujemo slavnemu starešinstvu, vsem gg. uradnikom, preč. duhovščini, nadalje prostovoljnemu gasilnemu društvu, gg. tržanom kanalskim in okoličanom za spremstvo dragrega pokojnika na zadnji poti. Posebej pa še sl. „Čitalnici“ v Kanalu in njenemu pevskemu zboru za ginljivo petje. — Presrečna hvala!

KANAL, 25. oktobra 1904.

Zalujoči ostali.

Naznanilo preselitve!

Podpisani si usojam uljudno naznaniti svojim cenj. gg. odjemalcem in slav. občinstvu sploh, da preselim s početkom novembra t. l.

zalogo moke valjčnega mlina W. Jochmann iz Ajdovščine
iz dosedanjih prostorov v Rabatišču

v lastne prostore na Stolnem trgu 9.
tik Stolne cerkve.

O tej priliki se prav toplo priporočam za cenj. naročila na izborne mlinске izdelke te domače trdnice, zagotavljajoč najboljšo postrežbo, toliko z blagom kakor tudi s cenami.

Ob enem naznanjam tud, da se odda v najem v hiši na Stolnem trgu šte. 9. s 15. novembrom t. l. večji prostor, zelo pripraven za kako trgovino ali boljšo obrt v pritličju, ter 1 večje in 2 manjši jako čedni stanovanji v I. in II. nadstropju.

Jos. Rošen.

Karol Draščik,
pekovski mojster in sladničar
v Gorici na Kornu št. 8.
Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače z
birmance, torte i. t. d.
Priporoča se slavnemu občinstvu za
mnogobrojna naročila ter obljublja solidn.
postrežbo po jako zmernih cenah.

Gospodsk. ulica št. 14.
Vsa naročila hvaležno sprejemam.

Domače delo.
Ravnokar sem
izdelal otročje
čevlje vseh vrst
črne, rмене in
suknene, kakor
tudi zimске čevlje
za gospe.

Redka priložnost!

Le kratek čas!!

Radi preselitve moje prodajalne v hišo
gospoda Pauletig-a, Gospodsk. ulica št. 10, tik hotela
„Tri krons“, razprodam razno blago, samo do končane
preselitve **pod lastno ceno**

kakor: okoli 500 zimskih in letnih blus od 1 krone naprej, razne otroške obleke
predpasnike, spodnja krila, čepice i. t. d.

Po močno znižanih cenah.

raznovrstne dežnike, solnčnike, pihalke, čipkaste ovratnike, volnene rute, razne
pletanine kakor: rokavice, nogavice, jopice, Jaeger-perilo, svilene in volnene šerpe,
žepne robce, galoše, domače čevlje, modrece, pasove, svileno blago za bluze in
okraske; nadalje razno perilo za gospe kakor: srajce, hlače, ovratnice; sport-no-
gavice, in jopice i. t. d. — Razno modno blago za dame in gospe.

J. Zornik, trgovina modnega blaga in perila.
Gospodsk. ulica št. 7.

Naznanilo.

Opozarja se sl. občinstvo, da se prodaja edino pravi in pristni
amerikanski **petrolej „SPLENDOR“**

z registrovano znamko v Gorici edino le pri tvrdki

Dominik Nardini
na Travniku št. 11.

Lekarna Cristofoletti v Gorici na Travniku.

Trskino (štorkljevo) jetrno olje.
Posebno sredstvo proti prsnim bole-
nim in splošni telesni slabosti.
Izvirna steklenica tega olja naravno-
rmenne barve po K 140, bele barve K 2.
Trskino železnato jetrno olje.
Raba tega olja je posebno priporo-
čljiva otrokom in dečkom, ki so ner-
vozni in nežne narave.

Trskino jetrno olje se železnim jedcem. S tem oljem se ozdravijo v kratkem času in z gotovostjo
vse kostno bolezni, žlezni otoki, golše, malokrvnost itd. itd.

Cena ene steklenice je 1 krono 40 vinarjev.

Opomba. Olje, katerega naročam direktno iz Norvegije, preišče se vedno v mojem kem.
laboratoriju predno se napolni steklenice. Zato zamorem jamčiti svojim č. odjemalcem
glede čistote in stalne sposobnosti za zdravljenje.

Cristofoletti jeva pijača iz kine in železa
najboljši pripomoček pri zdravljenju s trsknim oljem.
Ena steklenica stane 1 krono 60 vinarjev.

Mizarska zadruga v Gorici

išče

pisarniškega vajenca

za svojo pisarno v Solkanu.

Prednost imajo prosilci s trgovsko izobrazbo.

A. vd. Berini - Gorica

Šolska ulica št. 12

Velika zaloga oljkega olja

prve vrste

najboljših tvrdk iz Istre, Dalmacije, Malfette, Bari in Nice

s prodajo na drobno in debelo.

Prodaja na drobno: K —72, —80, —88, —96, 1-04,

1-12, 1-20, 1-36, 1-44, 1-60, 1-80.

Na debelo cene ugodne.

Posilja poštnine prosto na dom. Posodo se pušča kupcu do

popolne vporabe olja; po vporabi se spet zamenja s polno.

Pravi vinski kis in navadeu. Zaloga mila in sveč.

Cene zmerne.

Josip Visintini

Mirodilnica

v Gorici

Tekališče Frana Josipa št. 6.

Za bolne na želodcu!

Vsakemu, kateri si je pokvaril želodec, bodisi da se je prehladil ali prenapolnil želodec,
jedel slabo pripravljena, neprebavljiva, pregorka ali premrzla jedila, ali sploh neredno živel,
tako da trpi na **gorečici, želodčnem krču, tiščanju želodca, težkem prebavljanju**
ali **zasiljenju**, bodi priporočeno dobro in izvrstno domače zdravilo, katero je že mnogo
let v rabi. To zdravilo je

Hubert Ullrich-ovo zeliščno vino.

Ullrich-ovo zeliščno vino je pripravljeno iz pristnega vina in izvrstnih zdravilnih zelišč,
krepi in oživlja želodec, ozdravi vse želodčne bolezni in pospešuje obnavljanje sveže krvi.
Ako se rabi zeliščno vino pravočasno, se vse želodčne bolezni skoraj takoj ozdravijo.
Ne sme se toraj obotavljati in se mora že pri **glavobolu, riganju, deravici (zgaga),**
napičenju, bljuvanju takoj rabiti. Večkrat izginejo vse te bolezni, ako človek parkrat
pije omenjeno zeliščno vino.

Ako se človeku zapeka in ne more na potrebo, čuti nekako **tesnobo, kianje (madron),**
srčno utripanje, brezsenost, kakor tudi **zasedanje krvi** v jetrih, vranici in vratnici
(hemoroidi). Zeliščno vino ozdravi vse to hitro, odpravi neprebavljivost in odstrani iz že-
lodca in črev vse nepotrebne in nerabljive snovi.

Medlost, bledost, pomanjkanje krvi in oslabelost so navadno posledice sla-
be krvi in bolnih jeter. Ako se nima apetita oslabi, a glavobol in noči prebije brez spanja
upliva tako nanj, da začne hirati. Zeliščno vino pomaga zopet, okrepi životno moč.
Zeliščno vino pospešuje apetit, prebavo in reditvo, pospeši delovanje krvi, pomiri razdražene
žive in obudi **veselje do življenja**. Vse to dokazujejo mnoge zahvale in pripoznanja.

Zeliščno vino se dobi v steklenicah po gld. 1-50 in 2- v lekarnah v Gorici, Kor-
minu, Ajelu, Čaplunju, Gradežu, Romansu, Fiumiču, Gradšču ob Soči, Ronkah, Ogleju,
Trzinu, Kanalu, Vidnu, Palmanovu, Tolminu, Idriji, Ajdovščini, Sežani, Vipavi, Portogruaru,
Trstu itd. kakor tudi po vseh lekarnah avstro-ogerske monarhije in bližnjih deželah. Lekarna
G. Cristofoletti v Gorici pošilja tri in več steklenic zeliščnega vina po originalnih cenah po
vsi Avstriji.

Opominja se na različne ponaredbe!

Zahteva naj se izrecno

Hubert Ullrich-ovo zeliščno vino.

Oje zeliščno vino ni nikakr skrivnost, ono obstoji iz: Malaga vina 450,0, vinskega
spirita 100,0, glicerine 100,0, rudečega vina 240,0, soka jerebikovih jagod 150,0, črešnjevega
soka mane 30,0, koprca, janeža, helenine korenike, ameriške korenike, korenike sviša
in kolmeža 10,0. Vse te dele naj se zmeša!

Jecljanje!

V Trstu se odpravi teta za zdravljenje
glasu. Jamstvo za popolno ozdravljenje. Nešte-
vilno zahvalnih pism, ki so po mnogih
letih došle od ozdravljenih, kojim se bo-
lezen ni povrnila.

Prijave sprejema uprava lista „Edu-
nost“ v Trstu ali pa Mad. A. Nagel,
Sprachheilanstalt Interlaken (Švica).

Jernej Ukmar

v Kobilih št. 1 (Gorenja Branica)

ima na prodaj

150 hektolitrov

izvrstnega belega vina

jako po ceni.

Nova trgovina slanine

Muratelli-ja Mansuetto.

Tam se vdobi vsak dan sveže presičje meso
pripravljeno po trentinskem načinu.

Trgovina na pokritem trgu Tekališče Jos.
Verdi. — Delavnica v Nunki ulici št. 11.

V zalogi so različni izdelki iz presičjega
mesa kakor: glavina, velike klobase, parklji,
osoljeno ali sveže presičje meso, speh in
druga zabela.

„HOTEL BALKAN“ TRST

Piazza della Caserma (Narodni Dom)

3 minute od južnega kolodvora in poleg pošte s 60 moderno opremljenimi sobami

Restavracija — Dunajska kuhinja — Kavarna

Z goste hotela posebna restavracija v I. nadstr.

Dvigalo. — Električna razsvetljava. — Kopališča.

Shajališče ptujcev.

Trgovsko-obrtna registrovana zadruga

z neomejenim jamstvom v Gorici.

Hranilna vloga obrestuje po 4%, — večje, stalno naložene najmanj na jedno
leto, po dogovoru — Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez iz-
gube obresti. — Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posejila daje na poroštvo ali zastavo na 5-letno odplačevanje v tedenskih ali
mesečnih obrokih, — proti vknjižbi varščine tudi na 10-letno odplačevanje

Zadružniki vplačujejo za vsak delež po 1 krono na teden, t. j. 260 kron v petih
letih. Po zaključku petletja znaša vrednost deleža 300 kron.

Stanje 30. junija 1904:

Delež: a) podpisani K 1.174.800—

b) vplačani 376.103—

Dana posejila 1.930.929—

Vloge 1.828.591—

ZLATAR

DRAGOTIN VEKJET

(C. VECCHIET)

Corso 47 — TRST — Corso 47

Priporoča svojo prodajalnice zlatanine, srebrnine ter žepnih,
zlatih in srebrnih ur.

Sprejema naročbe ter poprave zlatih in srebrnih predmetov ter žepnih ur.
Velika izbér srebrnine za darila.

Kupuje ali zamenja z novimi predmeti staro zlato in srebro.

Cene zmerne.

Anton Ivanov Pečenko - Gorica

Velika zaloga

Zaloga piva

pristnih belih in črnih vin iz lastnih
in drugih priznanih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po
železnici na vse kraje avstro-ogerske
monarhije v sodih od 56 l naprej. Na
zahtevo pošilja tudi uzorce.

„Delniške družbe združenih pivo-
varov Zaleo-Laški Trg in plzenjskega
piva „prazdroj“ iz sloveče češke „Me-
šanske pivovarne“.

Zaloga ledu, karerega se oddaja
le na debelo od 100 kg naprej.

Cene zmerne. Postrežba poštna in točna.